

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vieraslajitoiminnan vuosikello kunnille

– opas vieraslajityön suunnitteluun ja
ajankohtaiseen vieraslajiviestintään

2025

Iina Kari
Linnea Uotila

Interreg

Aurora

Co-funded by
the European Union

INSPIRE

INvasive SPecies Information
Restoration & Engagement

Vieraslajitoiminnan vuosikello kunnille

- opas vieraslajityön suunnitteluun ja ajankohtaiseen vieraslajiviestintään

2025

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Tekijät: Iina Kari (FM) ja Linnea Uotila (LuK), Vieraslajiharjoittelijat

Työnohjaus: Markus Seppälä, Vieraslajiasiantuntija

Tämä ohjeistus on tuotettu Kyrönjokirahaston avustuksella osana Euroopan unionin Interreg Aurora rahoitteista INSPIRE-vieraslajihanketta (2024-2026).

Valokuvat:

Kansilehti: Emilia Pohto

Sivut 12-13 valokuvat vasemmalta oikealle:

Komealupiini (s.12)

1. Johanna Kolehmainen, CC-BY-NC-SA-4.0
2. Jouko Rikkinen, CC-BY-NC-4.0
3. Jouko Rikkinen, CC-BY-NC-4.0
4. Johanna Kolehmainen, CC-BY-NC-SA-4.0

Jättipalsami (s.12)

1. Terhi Rytteri, SYKE, CC-BY-NC-4.0
2. Johanna Kolehmainen, CC-BY-NC-SA-4.0
3. Terhi Rytteri, SYKE, CC-BY-NC-4.0
4. Jouko Rikkinen, CC-BY-NC-4.0

Takakansi: Paula Hakala

Jättiputkiryhmä (s.13)

1. Iina Kari
2. Mikko Piirainen, Luomus, CC-BY-NC-4.0
3. Jouko Rikkinen, CC-BY-NC-4.0
4. Mikko Piirainen, Luomus, CC-BY-NC-4.0

Kurturuusu (s.13)

1. Johanna Kolehmainen, CC-BY-NC-SA-4.0
2. Terhi Rytteri, SYKE, CC-BY-NC-4.0
3. Johanna Kolehmainen, CC-BY-NC-SA-4.0
4. Jouko Rikkinen, CC-BY-NC-4.0

Interreg

Co-funded by
the European Union

Aurora

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry
Österbottens vatten och miljö rf

Sisältö:

Johdanto	5
Vuosikellon tulkintaohje	6
Tammi-maaliskuu	7
Yhteistyön suunnittelu	
Vieraslajijätteen käsittely	
Vieraslajiviestinnän aloitus	
Huhti-toukokuu	8
Vieraslajiviestintä	
Kesän talkoot kalenteriin	
Viestintä torjunta-ajankohdista	
Kesä-heinäkuu	9
Havaintojen ilmoittaminen	
Torjunta	
Vieraslajikartoitus	
Elo-syyskuu	10
Kiitos vieraslaajikesästä	
Puutarhajätteen käsittely	
Vieraslajitoiminnan budjetti	
Loka-joulukuu	11
Yhteistyön suunnittelu	
Vieraslajien leviämistä	
Lajikohtaiset torjuntasuunnitelmat	
Torjunnan aikajanat	
Komealupiini ja jättipalsami	12
Jättiputkirahma ja kurturuusu	13

Liitteet: Sosiaalisen median julkaisupohjat	14
Julkaisupohjien valokuvien käyttöoikeudet	15
Vieraslajikesä alkaa!	17
Tunnistatko jo yleiset haitalliset vieraslajit?	18
Hei puutarhuri, huomioithan vieraslajit pihallasi!	19
Miten ilmoittaa vieraslajihavainto?	20
Miten tunnistaa nuoret vieraslajit?	22
Vieraslajien torjunta - mistä saa torjua ja mistä kannattaa aloittaa?	25
Vieraslajijätteen keräyspiste	26
Vieraslajitalkoot	27
Miten käsitellä vieraslajijäte?	28
Kiitos onnistuneesta vieraslajikesästä!	29

Johdanto

– Vieraslajitoiminnan vuosikello kunnille

Vieraslajitoiminnan vuosikello kunnille on Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen INSPIRE-vieraslajihankkeen korkeakouluharjoittelijoiden tuottama aikataulutettu ohjeistus kuntien vieraslajitoiminnan ja erityisesti viestinnän tueksi. Kyrönjokirahasto on tukenut vieraslajien hallintatoimien suunnittelua Kyrönjoen varren sekä sen valuma-alueen kunnissa, sillä usean kunnan läpi kulkeva Kyrönjoki muodostaa merkittävän leviämisväylän, jonka hallintaan vaaditaan useiden kuntien yhteistyötä. Vuosikellon tavoitteena on ensisijaisesti lisätä Kyrönjoen kuntien välistä yhteistyötä sekä yhtenäistää toimintamalleja vieraslajien torjunnassa ja leviämisen ennaltaehkäisemisessä. Vuosikello tukee vieraslajityötä myös muualla Suomessa, jossa kuntia yhdistää jokin merkittävä leviämisväylä.

Vuosikello tarjoaa vuodenkierron mukaan aikataulutettuja vinkkejä kunnan sisäisen vieraslajitoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Materiaalin on tarkoitus kannustaa vieraslajien torjuntaan ja niiden leviämisen ennaltaehkäisyyn oikeaan aikaan. Sisältö on suunnattu kunnan työntekijöille, mutta myös kotipuutarhurit sekä vieraslajien suhteen aktiiviset kyläyhteisöt ja yhdistykset voivat hyödyntää tuotettua materiaalia.

Vieraslajiviestinnän materiaalipaketti tukee kunnan asukkaiden osallistamista vieraslajityöhön. Ajankohtaiset sosiaalisen median julkaisut sekä tiedotteet varmistavat, että kuntalaiset tietävät, millaisia vieraslajitekoja tulisi tehdä ja milloin. Liitteen valmiit sosiaalisen median julkaisupohjat ovat käytettävissä sellaisenaan kunnan viestinnässä tai niitä voi muokata kunnan linjauksien mukaisiksi.

Tätä opasta suositellaan hyödynnettäväksi yhdessä www.vieraslajit.fi-verkkosivustolla julkaistun **“Työkalupakki kunnille”** -materiaalin kanssa, joka on tuotettu osana Suomen luonnonsuojeluliiton koordinoimaa VieKas LIFE-vieraslajihanketta (2018–2023).

Kuukausille jaetut teemat

Mikäli haluat muokata vuosikellon sivuja tiettyyn tarkoitukseen paremmin sopivaksi, voit ladata tämän .pdf-tiedoston kokonaan tai osittain ja avata ladatun tiedoston osoitteessa www.canva.com.

Muistathan hyödyntää myös liitteistä löytyviä valmiita somemateriaalipohjia!

ENSISIJAISET TAVOITTEET

Teema 1

Ensisijaisia tavoitteita ei ole värikoodattu kohderyhmän mukaan

Ensisijaisia tavoitteita on tuettu lisätiedoilla huomioitavista asioista. Tämä osio saattaa sisältää myös vinkkejä toteutukseen.

Teema 2

Suunnittele toiminta kunnan tarpeiden mukaiseksi. Lisäohjeita suunnitteluun löydät esimerkiksi vierasrajit.fi-verkkosivulta.

- Huomaa, että tiedosto sisältää aktiivisia [linkkejä](#) hyödyllisiin verkkosivustoihin!

MUISTILISTA

TÄMÄ VÄRIKOODI VIITTAA KUNNAN SISÄISEEN VIERASLAJITYÖHÖN

Nämä ovat muistutuksia vieraslajityötä suunnitteleville henkilöille, joista ei ole tarpeen tehdä yleisiä julkaisuja kuntalaisille.

TÄMÄ VÄRIKOODI VIITTAA KUNTALAISILLE JA YHDISTYKSILLE SUUNNATTUUN VIESTINTÄÄN

Nämä ovat tietoja, joista olisi hyvä viestiä kuntalaisille esimerkiksi sosiaalisessa mediassa tai kunnan verkkosivuilla.

TÄMÄ VÄRIKOODI VIITTAA YLEISIIN AJANKOHTAISIIIN VIERASLAJITEEMOIHIN

Vieraslaji-teemaa voi pitää esillä luontevasti liitettynä ajankohtaisiin tapahtumiin.

- ☐ Samalla tavalla värikoodattu muistilista sisältää esimerkiksi:
 - julkaisuideoita sosiaaliseen mediaan
 - tai vieraslajiviestinnässä huomioitavia teemapäiviä ja muita ajankohtaisia aiheita.
- ☐ Voit esimerkiksi tulostaa kuukausittaiset sivut ja lisätä tähän omia ideoita.

Suunnitelma tulevalle vuodelle

Talvikuukaudet ovat loistavaa aikaa ryhtyä toteuttamaan jo syksyllä suunniteltua vieraslajistrategiaa. Ennen kevättä ja kesää on hyvä tehdä tilannekatsaus resursseista, kuten mahdollisista apukäsistä, jotta vieraslajit pystytään torjumaan mahdollisimman tehokkaasti. Tämä vaatii yhteistyötä sekä ajankohtaista viestintää vieraslajiaiheista.

MUISTILISTA

KUNNAN TYÖKALUPAKKI

Tutustu vieraslajit.fi-sivustolla tuotettuun "Työkalupakki kunnille"-materiaaliin ja hyödynnä valmiita ohjeita oman kunnan vieraslajistrategian laatimisessa.

KUNNAN VIERASLAJIT

Päätä alueet, joilla vieraslajitilanne halutaan selvittää kesän aikana.

VIESTI KOTIPUUTARHUREILLE

- Suosi suomalaisia lajeja ja lajikkeita taimi- ja siemenostoksilla.
- Mikäli valitset ulkomaisia lajeja puutarhaan, huomioithan valitsemiasi kasveja koskevat säädökset esimerkiksi luontoon päästämisen kiellosta - lisätietoja osoitteessa vieraslajit.fi.
- Varmista, että myyjällä on vieraslajeista puhdasta multaa.

☐ [Crowdsorsa](#) yhteistyö

☐ Puutarhatyöntekijöiden ja urakoitsijoiden vieraslajiperehdytys

☐

☐

ENSISIJAISET TAVOITTEET

Yhteistyön suunnittelu

Toimijoiden yhteinen suunnittelupalaveri

Vieraslajitoiminnassa yhteistyö on avain onnistumiseen. Jaa työtehtävät eri toimijoille vieraslajien kartoituksesta, torjumisesta sekä jätteen käsittelystä. Huomioi useat toimijat:

- kunnan työntekijät
- yhdistykset ja taloyhtiöt
- naapurikunnat
- maanomistajat ja asukkaat.

Vieraslajijätteen käsittely

Jäteyhteistyön sopiminen kuntatasolla

Kunnan on hyvä laatia tarkat ohjeistukset [vieraslajijätteen käsittelystä](#) sekä varmistaa toimijoiden perehdytys asian suhteen. Auta kuntalaisia vieraslajijätteen käsittelystä järjestämällä kesäksi yleinen jätelava torjuntajätteelle.

Vieraslajiviestinnän aloitus

Suunnitelmallisuus

Viestinnän päätavoitteena on tiedottaa kuntalaisille vieraslajien torjunnasta ja leviämistä ennaltaehkäisevistä toiminnoista.

Suunnittele

- missä kanavissa viestintä tapahtuu ja kenelle se on suunnattu
- mitä viestitään ja milloin
- kuka tuottaa julkaistavaa materiaalia ja missä muodossa.

Vieraslajikesä alkaa!

Huhtikuussa on hyvä miettiä valmiiksi, mitä vieraslajeista halutaan tulevana kesänä viestiä. Suunnitelmallinen viestintä tarjoaa ajankohtaista tietoa ja tukea kuntalaisille. Myös ensimmäiset talkoot kannattaa laittaa kalenteriin, sillä toukokuussa voi ryhtyä jo esimerkiksi kurturuusun ja espanjansiruetanan torjuntaan. Toukokuu on erinomaista aikaa viestiä myös muiden vieraslajien tunnistuksesta.

ENSISIJAISET TAVOITTEET

Vieraslajiviestintä

Varmista, että kuntalaiset tietävät:

- Mitä ovat haitalliset vieraslajit ja miksi ne ovat haitallisia?
- Mitä kuntalainen voi itse tehdä?
 - Ilmoittaa havaintoja vieraslajit.fi-sivuston lomakkeella!
 - Torjua omalta maalta ja lähialueilta.
 - Koota torjuntaporukan ja osallistua talkoisiin.

Kesän talkoot kalenteriin

Ohjeistus, suunnittelu ja viestintä

Kunta voi järjestää yhteistalkoita tai soolotalkoita kunnan omistamilla alueilla. Yhdistykset ja muut talkooporukat voivat järjestää omia talkoita maanomistajan luvalla. Harkitse siis yleistä torjuntalupaa sekä soolotalkookohdetta kunnan alueille ja päättää talkoiden järjestävä taho, torjuttava laji ja torjuntatapa suunnitelman mukaan.

Viestintä torjunta-ajankohdista

Lajikohtaiset torjunta-ajankohdat

Jo loppukeväästä on järkevää selvittää lajikohtaiset vieraslajien torjunta-ajankohdat ja -tavat sekä viestiä niistä - näin tieto saavuttaa toimijat ajoissa.

→ Yleisimpien vieraslajien torjunnan aikajanat löytyvät sivuilta 12-13.

MUISTILISTA

PUUTARHA- TYÖNTEKIJÖIDEN PEREHDYTYS

- vieraslajihavaintojen ilmoitus
- tunnistus ja torjunta
- jätteenkäsittely

MITEN TUNNISTAA NUORET VIERASLAJIT

- Viestintä kuntalaisten avuksi
 - Liitteissä on jättipalsamin ja komealupiinin varhaisen tunnistamisen ohjeet jaettavaksi.

Toukokuussa ainakin:

KURTTURUUSUN TORJUNNAN ALOITUS

- [Ohje näivetykseen \(vieraslajit.fi\)](#)
- Vaatii varman lajintunnistuksen edellisenä kesänä kukinnasta → tunnistuksesta on hyvä viestiä myös heinäkuussa.

ESPAJANSIRUETANAN TORJUNTA

- [Toukkien ja munien etsintä](#)

☐
☐
☐

Torju vieraslajeja ja ehkäise niiden leviäminen!

Kesä tulee nopeasti ja kesäkuu onkin vieraslajien torjunnalle parasta aikaa. Tällöin kasvien biomassaa on vielä maltillisesti ja sitä on helppoa poistaa sekä käsitellä. Ajankohtainen viestintä on erityisen tärkeää, jotta mahdollisimman moni lähtisi torjuntatoimiin ajoissa. Siemenet alkavat kypsyä loppukesästä, joten ajoissa tehty torjunta hidastaa vieraslajien leviämistä. Torjuntajärjestelmät ovat liitteenä. Lajintunnistuksesta tulee varmistua ennen torjuntatoimia, etenkin ennen kukintojen puhkeamista. Vieraslajikartoitus sijoittuu heinäkuulle.

ENSISIJAISET TAVOITTEET

Havaintojen ilmoittaminen

Helppo luontoteko jokaiselle

Vieraslajien ilmoittaminen [lajitietokeskukseen](#) auttaa asiantuntijoita ja viranomaisia keräämään tietoa vieraslajeista sekä niiden levinneisyydestä. Näin myös torjuntatoimet esimerkiksi kuntien ja valtion mailla osataan kohdistaa oikeisiin kohteisiin.

- Ohjaa tekemään havaintoilmoitus osoitteessa [vieraslajit.fi](#).
- Pohdi, kerääkö kunta ilmoituksia lisäksi jollain muulla tavoin.

Torjunta

Mitä aikaisemmin kesällä, sen parempi!

Kasvien torjunta on helpointa, kun ne ovat pieniä ja juuret vielä hentoja. Torjuntajätettä syntyy vähän, ja sen voi usein jättää maastoon - tarkista lajikohtaiset ohjeet [vieraslajit.fi](#)-sivustolta.

- Tee torjuntaa yhteistyössä alkuvuoden työnjaon mukaisesti.
- Muistuta maanomistajia vieraslajilain mukaisesta velvoitteesta hävittää vieraslajit omalta maalta.

Vieraslajikartoitus

Organisoitua vieraslajitiedon keruuta

Kunnan vieraslajien määrästä ja sijainnista on tärkeää kerätä tietoa tehokkaasti torjuntatyön organisoinniseksi ja tulevan vuoden vieraslajitoiminnan budjetin rajaamiseksi. Kartoittaa voivat erikseen tehtävään palkatut työntekijät, kuntalaiset sekä yhdistykset.

MUISTILISTA

KUNNAN MAASTO- JA LUONNONHOITOTYÖT

Muistuta varusteiden ja työkaluston puhdistuksesta vieraslajitöiden jälkeen.

MISTÄ SAA JA KANNATTAA TORJUA VIERASLAJEJA

- Paikkatietoaineistoja voi selata ja ladata oman alueen vieraslajihavainnoista [Laji.fi](#)-sivustolta.
- Jokaisenoikeuksilla voi poistaa vieraslajien kukintoja lähes missä vain.
- Kitkentä ja suuremmat torjuntatoimet vaativat maanomistajan luvan.
- Julkaise ohjeistus miten maanomistajan voi selvittää.

Vapaaehtoiset torjuntatoimet kannattaa suunnata ensisijaisesti yksittäisiin pieniin kasvustoihin suurten sijaan. Työssä voi priorisoida luonnonsuojelualueiden läheisiä alueita sekä yleisimpiä vieraslajien leviämisyliä.

KOMEALUPIININ TORJUNTA

- Vieraslajikimppuhaaste ([SLL](#))
- Myrkyllisyys pölyttäjille

JÄTTIPALSAMIN TORJUNTA

- Kiihdyttää jokitörmän eroosiota
- Maistuu monille laiduntajille!

☐ Veneilijät hoi! Puhdista vene, kun vaihdat vesistöä.

☐ Luonnonkukkien päivä (juhannusta edeltävä sunnuntai)

Vieraslajikesän päätös

Viimeisiä torjuntatoimia ja talkoita saatetaan päätökseen - muistetaan kiittää osallistujia yhteistyöstä!
Syksyn tullen puutarhajätteen käsittely ajankohtaistuu ja on tärkeää muistuttaa oikeaoppisista käytänteistä, sillä puutarhat ja laittomat jätekasat pihojen ulkopuolella ovat yksi vieraslajien tärkeimmistä leviämisyölistä.

ENSISIJAISET TAVOITTEET

Kiitos vieraslajikesästä

Vain yhteistyöllä onnistutaan!

Vieraslajit ovat jokaisen asia ja kunta voi kiittää talkoolaisia ja aktiivisia kuntalaisia vieraslajien torjuntatyöstä esimerkiksi

- kahvitilaisuudella ja
- seuraavan kauden suunnittelulla.

Jo elokuussa torjuntatyöt kannattaa kuitenkin lopettaa, sillä riski joidenkin vieraskasvilajien kypsyneiden siementen levittämiseen kasvaa

Puutarhajätteen käsittely

Puutarhajäte on vieraslajien tärkeä leviämisyölyä

Sekä kunnan puutarha- ja luonnonhoitotoimi että kuntalaiset ja yhdistykset on hyvä sitouttaa oikeaoppiseen jätteiden käsittelyyn.

- Muistuta kuntalaisia jätteen käsittelyn säännöksistä.
 - Harkitse yhteistyötä paikallisten jäteasemien kanssa.

Vieraslajitoiminnan budjetti

Reflektio kuluneesta vieraslajikesästä

Mahdolliset kesällä tehdyt kartoitukset tukevat suunnitelmallista vieraslajitoimintaa ja auttavat budjetoimaan vieraslajitoimintaa seuraavaa vuotta varten.

MUISTILISTA

MUUT HAITALLISET VIERASLAJIT

Huomaa vieraslajit.fi-sivustolla "[Muut haitalliset vieraslajit](#)" -listaus, jossa on monelle tuttuja puutarhakasveja, joita

- ei ole vielä luokiteltu kansallisesti haitallisiksi, eikä niitä siten tarvitse poistaa omalta pihalta
- koskee kuitenkin luontoon päästämisen kielto.

→ Tarkasta puutarha näiden vieraslajien varalta ja kiinnitä erityistä huomiota puutarhan siivouksessa, jottet levitä siemeniä lähiluontoon.

ESPANJANSIRUETANAN TORJUNTA

- Aikuisten yksilöiden [torjunta](#)
- Munarykelmien keruu

KERÄÄ KURTTURUUSUN KIULUKAT

- Postausidea: ruusunmarjojen ja muiden kasvinosien [hyödyntämismahdollisuudet](#)

- ☐ Crowdsorsa yhteistyö seuraavalle kesälle
- ☐ Valmiita julkaisupohjia liitteenä
- ☐

Toimistossa katse tulevaan vuoteen

Loppusyksy ja talvi ovat jälleen aikaa tulevan vieraslajikauden suunnittelulle. Mitä viime kaudella tehtiin ja opittiin, mitä voisi tehdä paremmin ja kuinka tavoitteissa onnistutaan seuraavana kesänä? Siis budjetit kuntoon ja hyvä suunnitelma valmiiksi!

MUISTILISTA

MUISTUTUS KAAVASUUNNITTELULLE

Vieraslajeja voi levitä maansiirtojen ja työkaluiden mukana.

- Varmistetaan puhdas kalusto.
- Käsitellään vieraslajeja sisältävä maa-aines ajankoh-
taisen ohjeistuksen mukaisesti.
- Tarkastetaan Laji.fi ilmoitetut
havainnot alueelta.

Katso ohje → [Haitallisia vieraslajikasveja sisältävä kasvi ja maa-ainesjäte](#):

Varmista alueen jättesemalta ajankohtainen ohjeistus.

ENSISIJAISET TAVOITTEET

Yhteistyön suunnittelu

Naapurikunnat, kyläyhteisöt ja paikalliset yhdistykset

Mikäli naapurikunnat saadaan mukaan vieraslajityöhön, niin saadaan omankin alueen vieraslajitilanne pidettyä kurissa paremmin!

- Pohdi, mitä tahoja suunnitteluun tarvitaan.
- Järjestä esimerkiksi keskustelutilaisuus.

Vieraslajien leviämistäylyt

Selvitystyö kunnan alueelta

Vieraslajien tärkeitä leviämistäylyä ovat puutarhavaltaiset asuinalueet, siirtolapuutarhat, maanjätöpaikat, jättesemat sekä virtavesien rannat. Selvitä missä kunnan leviämistäylyt sijaitsevat ja onko kunta tehnyt vieraslajikartoitusta aiemmin.

Lajikohtaiset torjuntasuunnitelmat

Kunnan vieraslajityön aloittaminen tai jatkaminen

Selvitä

- mitä vieraslajeja kunnassa on ja mitkä tarvitsevat erityishuomiota.
- millaisilla toimilla nämä saataisiin poistettua tai niiden leviäminen hidastettua.

☐
☐
☐

Aikajanan tulkintaohje

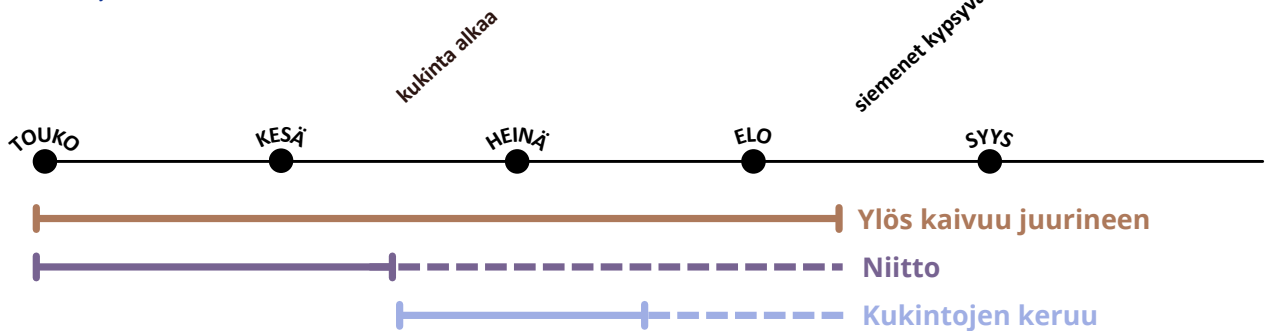
Tarkasta torjuntaohjeistukset vieraslajit.fi-sivustolta

- Mitä lähempänä torjuntatoimen jana on aikajanaa, sitä tehokkaampi torjuntakeino se on, joskin usein myös työläämpi.
- Katkoviiva kertoo, että torjunta on tehtävä varauksella tällä ajankohdalla, sillä riski lajin leviämiseksi kasvaa siementen kypsyessä.
- Torjunta on paras tehdä mahdollisimman aikaisin kesästä.

KOMEALUPIINI

vieraslajit.fi

JÄTTIPALSAMI

vieraslajit.fi

Aikajanan tulkintaohje

Tarkasta ohjeistukset vieraslajit.fi-sivustolta

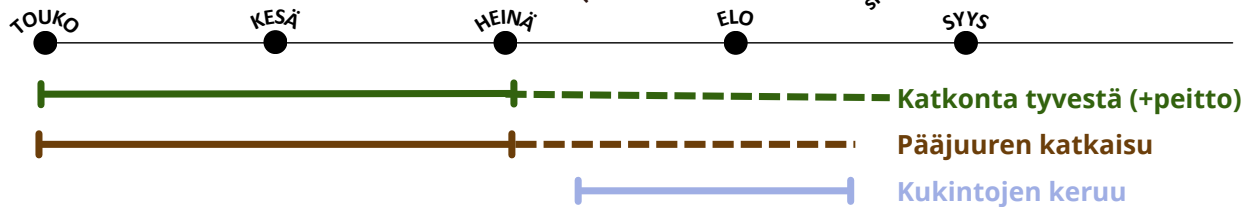
- Mitä lähempänä torjuntatoimen jana on aikajanaa, sitä tehokkaampi torjuntakeino se on, joskin usein myös työläämpi.
- Katkoviiva kertoo, että torjunta on tehtävä varauksella tällä ajankohdalla, sillä riski lajin leviämislle kasvaa siementen kypsyessä.
- Torjunta on paras tehdä mahdollisimman aikaisin kesästä.

JÄTTIPUTKIRYHMÄ

Muista suojavarustus torjunnassa!

vieraslajit.fi

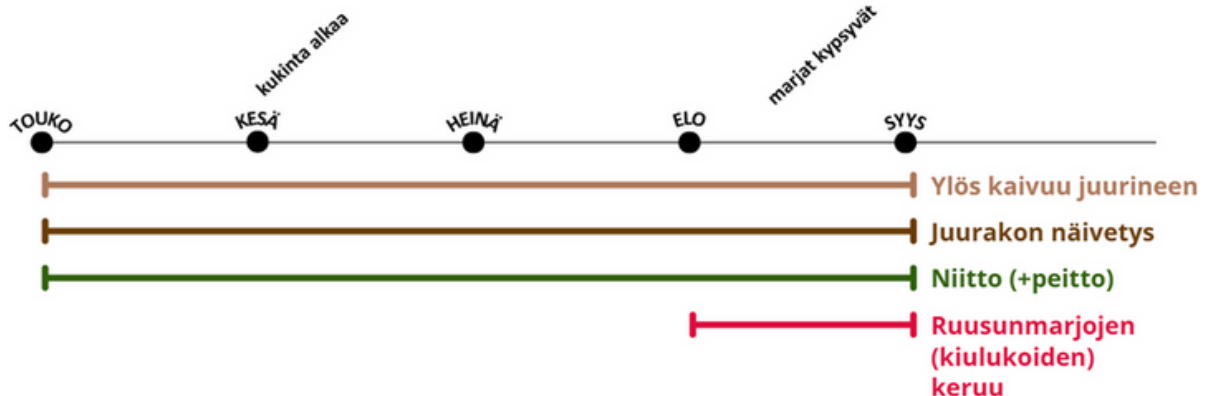

KURTTURUUSU

Yleensä vain 5 terälehteä.

vieraslajit.fi

Liitteet: Sosiaalisen median julkaisupohjat

- Vieraslajitoiminnan vuosikello kunnille

Sosiaalisen median julkaisupohjien tarkoituksena on madaltaa kunnan vieraslajiviestinnän kynnystä. Liitteiden materiaalia voi hyödyntää sellaisenaan tai muokattuna. Julkaisupohjiin voi esimerkiksi lisätä kunnan tai yhdistyksen logon haluamallaan tavalla. Liitteiden tekstejä voi myös kopioida omiin postauksiin tai vaikka kuvateksteiksi. On kuitenkin hyvä varmistaa tietojen ajankohtaisuus osoitteesta vieraslajit.fi.

Kolme käyttötapaa:

1. Tämän .pdf-tiedoston voi ladata tietokoneelle kokonaisuudessaan tai osittain. Yksittäisiä sivuja voi tallentaa myös .jpg-kuvatiedostoiksi.
2. Voit ladata muokattavan julkaisupohjan Powerpoint (.pptx) -tiedostona vieraslajit.fi-sivustolta. Käytä tämän liitteen julkaisuehdotuksia mallina.
3. Sähköpostiosoitteesta markus.j.seppala@ely-keskus.fi voit kysyä käyttöösi myös PowerPoint (.pptx) -tiedoston, joka sisältää näissä liitteissä esitellyt julkaisupohjat (sis. kuvat ja tekstit). Tämän tiedoston sivuja voi käyttää sellaisenaan tai omiin tarpeisiin muokattuna.

PowerPoint-pohjissa sivukoko on valmiiksi oikean kokoinen Instagramin pystymalliseen postaukseen (1080x1390).

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry
Österbottens vatten och miljö rf

Interreg

Aurora

Co-funded by
the European Union

INSPIRE
INvasive SPecies Information
Restoration & Engagement

Sosiaalisen median julkaisupohjat: Valokuvat

– Vieraslajitoiminnan vuosikello kunnille

Julkaisupohjien valokuvien käyttöoikeudet

Materiaaleissa esiintyviä kuvia voi hyödyntää postausten yhteydessä sellaisinaan tai vaihtoehtoisesti omiin tarpeisiin muokatuissa vieraslajijulkaisuissa, joissa esiintyy vähintään ELY-keskuksen logo.

Yleisesti viittausohje seuraaviin valokuviiin on: Kuvaaja, ELY-keskus.

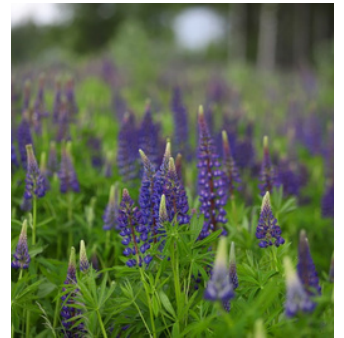
Emilia Pohto

Iina Kari

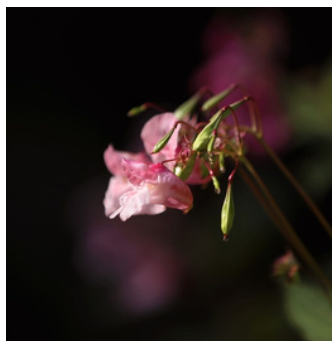
Paula Hakala

Paula Hakala

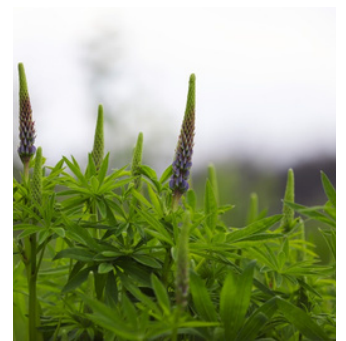
Iina Kari

Paula Hakala

Paula Hakala

Paula Hakala

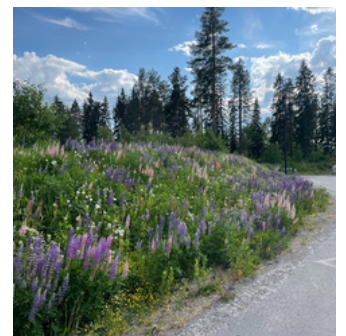
Linnea Uotila

Linnea Uotila

Linnea Uotila

Olivia Söderena

Sosiaalisen median julkaisupohjat: Valokuvat

- Vieraslajitoiminnan vuosikello kunnille

Emilia Pohto

Paula Hakala

Linnea Uotila

Seuraavat kuvat on julkaistu vieraslajit.fi-verkkosivulla, ja niitä saa käyttää ei-kaupalliseen viestintään, kun mainitsee kuvaajan nimen ja kuvan lisenssin. Vieraslajit.fi-sivuston lajikorttien muitakin kuvia saa hyödyntää, mikäli kuvan ohessa oleva lisenssi sen sallii.

Yleisesti viittausohje seuraaviin valokuviin on: Kuvaaja, käyttöoikeuden tieto

Jouko Rikkinen
CC-BY-NC-4.0

Johanna Kolehmainen
CC-BY-NC-SA-4.0

Johanna Kolehmainen
CC-BY-NC-SA-4.0

Jouko Rikkinen
CC-BY-NC-4.0

Terhi Rytteri SYKE
CC-BY-NC-4.0

Jouko Rikkinen
CC-BY-NC-4.0

Vieraslajikesä alkaa!

Haitalliset vieraslajit ovat ihmisen myötävaikutuksella uuteen ympäristöön levinneitä eliölajeja, jotka aiheuttavat merkittävää ekologista tai muuta haittaa uudessa ympäristössään.

Haitallisia vieraslajeja tulee torjua ja niiden leviämistä ennaltaehkäistä muun muassa biodiversiteetin edistämiseksi.

Mitä voit itse tehdä?

1. Ilmoita vieraslajihavaintoja vieraslajit.fi-verkkosivulla.
2. Valitse puutarhaasi vain suomalaisia lajeja ja torju haitalliset vieraslajit omalta maaltasi.
3. Kokoa torjuntaporukka tuleviin talkoisiin tai järjestä ohjeiden mukaan omat talkoot.

Interreg

Aurora

Co-funded by
the European Union

INSPIRE

Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry
Österbottens vatten och miljö rf

Tunnistatko jo yleiset haitalliset vieraslajit?

Tutustu vieraslajien
tunnistus- ja
torjuntaohjeisiin
osoitteessa
vieraslajit.fi.

komealupiini

jättipalsami

Jouko Rikkinen, CC-BY-NC-4.0

kurturuusu

jättiputki

Interreg

Aurora

Co-funded by
the European Union

INSPIRE

Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry
Österbottens vatten och miljö rf

Hei puutarhuri, huomioithan vieraslajit pihallas!

Verkkosivulta
vieraslajit.fi löydät:

- ohjeita tunnistukseen ja torjuntaan
- listat haitallisista vieraslajeista, joita koskee kasvatuskielto
- listan "Muut haitalliset vieraslajit", jonka lajit ovat potentiaalisesti haitallisia ja joita koskee ympäristöön päästämisen kielto.

Mitä voit itse tehdä?

1. Varmista, ettei ostamasi multa tai kasvualusta sisällä vieraslajeja.
2. Suosi suomalaisia siemenseoksia.
3. Huolehdi, ettei mitään vieraslajia pääse leviämään ympäristöön.
4. Poista kaikki pihaltasi löytyvät haitalliset vieraslajit.
5. Muista vieraslajeihin liittyvät riskit valitessasi uusia kasveja sekä puutarhajätteen hävittämisen yhteydessä.

Interreg

Aurora

Co-funded by
the European Union

INSPIRE

Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry
Österbottens vatten och miljö rf

Miten ilmoittaa vieraslaji- havainto?

Opi lisää
vieraslajeista
vieraslajit.fi-
verkkosivulla!

Miksi?

Havaintoilmoitukset vieraslajeista auttavat viranomaisia keräämään ajankohtaista tietoa vieraslajien levinneisyydestä. Tiedon perusteella muun muassa suunnitellaan alueellista vieraslajien torjuntaa.

Katso toisesta
kuvasta ohje
havaintoilmoituksen
tekoon!

Interreg

Co-funded by
the European Union

Aurora

INSPIRE

Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry
Österbottens vatten och miljö rf

VIERASLAJIT.FI

Kansallinen vieras
Vieraslajit

Hae...

VIERASLAJIT.FI

Havaitse, tunnista, ilmoita ja torju!
Tietoja vieraslajeista Suomessa

Mikä on vieraslaji? Vieraslaji on ihmisen myötävaikutul alueelle levinnyt laji. [Lue lisää vieraslajien määrittämisestä](#)

[Ilmoita havainto](#) **1.**

Mitä havaitsit?

Laji
komealupiini **4.**

Yksilömäärä

Pinta-ala neliömetreissä

Torjunta

Lisätietoja

Kuva liitetiedostona

[Valitse tiedosto](#) Ei valittua tiedostoa **5.**

[Valitse tiedosto](#) Ei valittua tiedostoa

Kuvat ovat omiani ja annan luvan julkaista niitä:

☒ Creative Commons BY-SA-4.0-käyttöluvalla. Tämä tarkoittaa, että kuka tahansa voi julkaista kuvia kunhan nimesi mainitaan ja julkaisu jaetaan edelleen samalla käyttöluvalla.

☐ Ainoastaan [Lajitietokeskuksen](#) verkkopalveluissa niin, että nimeni mainitaan.

Yksittäisen liitetiedoston maksimikoko on 10MB.

Missä?

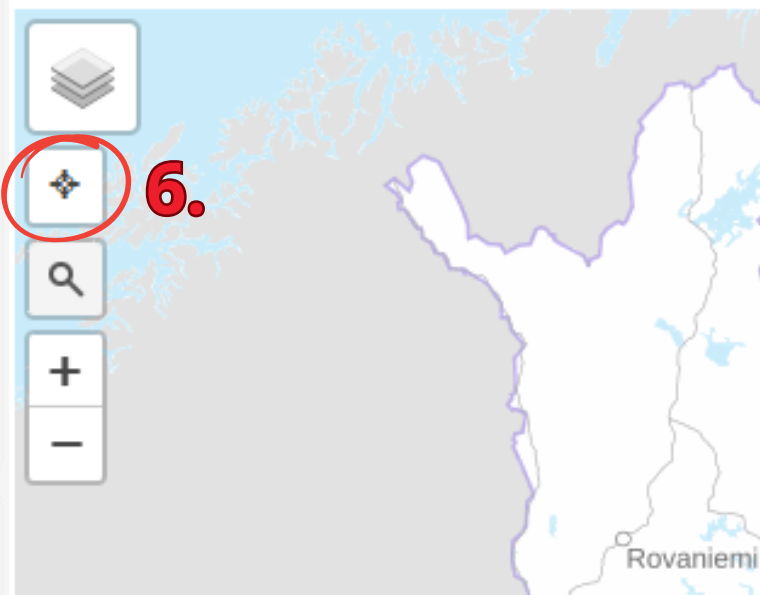
Kunta **PAKOLLINEN**

Havainnon ilmoittaminen

1. Mene verkkosivulle vieraslajit.fi ja paina etusivulta punaista "Ilmoita havainto" -painiketta.
2. Kirjoita kenttään ilmoitettava laji, esimerkiksi komealupiini, ja paina "Ilmoita havainto".
3. Kirjaudu järjestelmään laji.fi-tunnuksella tai valitse "Ilmoita kirjautumatta".
4. Ilmoita lomakkeelle havainnon tiedot parhaan arviosi mukaan.
5. Lisää kännykällä ottamiasi yleis- ja lähikuvia havainnosta.
6. Lisää havainnon sijainti koordinaatteina tai karttapisteenä GPS:n avulla. Puhelin paikantaa sijainnin automaattisesti, kun painat kartan sivussa olevaa -kuvaketta.
7. Täytä yhteystiedot ja paina lopuksi "Lähetä".

Klikkaa paikka kartalta (laajenna)

Klikkaa havaintosi sijainti kartalle **PAKOLLINEN**

Miten tunnistaa nuoret vieraslajit?

Tunnistus- ja
torjuntaohjeita löydät
osoitteesta vieraslajit.fi.

VIERASLAJIT.FI

Haitallisten
vieraslajikasvien torjunta kannattaa
aloittaa mahdollisimman aikaisin kesällä kasvien
ollessa nuoria, koska:

vaara siementen tahattomalle
levittämiselle on lähes olematon,

kasvit ovat vielä pieniä ja
torjuntajätettä syntyy vähän ja

torjuntajätteen voi usein
jättää maastoon.

Interreg

Aurora

Co-funded by
the European Union

INSPIRE

Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry
Österbottens vatten och miljö rf

Jättipalsami

Komealupiini

Vieraslajien torjunta - mistä saa torjua ja mistä kannattaa aloittaa?

Torju mieluummin monta
pientä kasvustoa

kuin yksi suuri.

Mitä voit itse tehdä?

- Jokaisenoikeudella voi poistaa kukintoja.
- Laaja niitto tai maasta kitkeminen vaatii aina maanomistajan luvan.

Vapaaehtoiset torjuntatoimet kannattaa kohdistaa ensin pieniin yksittäisiin kasvustoihin, jotta ehkäistään niiden kasvaminen suuriksi. Tällöin torjuminen on helppoa ja tehokasta.

Torjunta kannattaa ensisijaisesti suunnata luonnonsuojelualueiden tai muiden tärkeiden elinympäristöjen ja vieraslajien leviämisväylien läheisyyteen.

Interreg

Aurora

Co-funded by
the European Union

INSPIRE

Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry
Österbottens vatten och miljö rf

Vieraslaji- jätteen keräyspiste

Kaikkia haitallisia
vieraslajeja koskee
ympäristöön päästämisen
kielto (1709/2015 3§).

Kasvit leviävät lajista
riippuen muun muassa
siemenistä tai juuren
palasista, joten nämä
tulee huomioida
jätteen
hävittämisessä.

Kerro tässä alueelliset ohjeistukset:

missä keräyspiste sijaitsee,
miten kauan keräyspiste on aktiivinen ja
mitä keräyspisteelle saa tuoda.

Interreg

Aurora

Co-funded by
the European Union

INSPIRE

Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry
Österbottens vatten och miljö rf

Vieraslaji- talkoot

Kerro tässä talkoiden
osoite,
ajankohta ja
esimerkiksi kenelle
suunnattu.

Otsikko

Kerro tässä lisää talkoista
ja torjuttavasta lajista.

Interreg

Aurora

Co-funded by
the European Union

INSPIRE

Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry
Österbottens vatten och miljö rf

Miten käsitellä vieraslajijäte?

Vieraslajijäte ja sen huolimaton käsittely aiheuttavat merkittävän vieraslajien leviämiskärsän.

Lähtökohtaisesti vieraslajikasvien lisääntymiskykyiset osat, kuten siemenet ja juuret, on sijoitettava **poltettavaan jätteeseen**. Alkukesän kasvusto, jossa ei ole kukintoja, voidaan kuitenkin usein kasata ja jättää maastoon tai kompostoida.

Kirjoita alueellisia ohjeita ja esimerkiksi paikallisen jäteaseman yhteystiedot.

Tarkista lajikohtaiset vieraslajijätteen käsittelyohjeet osoitteesta vieraslajit.fi.

Interreg

Aurora

Co-funded by
the European Union

INSPIRE

Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry
Österbottens vatten och miljö rf

Kiitos onnistuneesta vieraslaji- kesästä!

Yhteistyö haitallisten vieraslajien torjunnassa ja leviämisen ehkäisemisessä on ratkaisevaa.

Suuri kiitos kaikille kesän vieraslajityöhön osallistuneille!

Yleisimpien haitallisten vieraslajien siemenet kypsyvät parhaillaan, joten nyt on aika varastoida puutarhahanskat ja lapiot ensi vuoteen.

Torjunta kypsyvien siementen lomassa aiheuttaa leviämiskin.

Kirjoita alueellisia muistutuksia esimerkiksi vieraslajijätteen keräyspisteen aikatauluista tai tulevan vieraslajikesän suunnittelutilaisuudesta.

Interreg

Aurora

Co-funded by
the European Union

INSPIRE

Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry
Österbottens vatten och miljö rf

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Interreg

Co-funded by
the European Union

Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry
Österbottens vatten och miljö rf

Aurora

INSPIRE
INvasive SPecies Information
Restoration & Engagement

